

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
ЛИЗАКА МИХАЙЛА ПЕТРОВИЧА
«ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ І ШЛЯХИ ЇХ
ПОКРАЩЕННЯ», що подана на здобуття наукового ступеня доктора
філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність теми дисертаційного дослідження та її зв'язок із планами науково-дослідної роботи Львівського національного університету природокористування.

Актуальність тематики досліджень М.П. Лизака обумовлюється об'єктивно ключовою роллю фінансових результатів функціонування підприємств у формуванні і забезпеченні його ефективності, а на цій основі – доцільності. В умовах сьогодення рівень цієї актуальності ще більше підвищується у зв'язку із обставинами, що створились внаслідок воєнних дій російських загарбників на території нашої держави, які значно ускладнили умови досягнення необхідного рівня фінансово-економічних результатів, достатніх для ефективного функціонування підприємств. Особливо актуальними зазначені аспекти є для сільського господарства, оскільки ця галузь чи не найбільше потерпіла від наслідків війни і потребує до себе особливої уваги в плані необхідності її відродження і розвитку на новому, інноваційному рівні, що є можливим виключно на основі досягнення сільськогосподарськими підприємствами оптимального рівня фінансово-економічних результатів від їх господарського функціонування.

Актуальність і значимість дисертаційної роботи М.П. Лизака визначається також тим, що вона виконана в рамках науково-дослідних робіт Львівського національного університету природокористування за темами: «Організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та села» (номер державної реєстрації 0116U003176) на 2016–2020 рр. та «Механізми забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора економіки та сільських територій» (номер державної реєстрації 0121U108898) на 2021–2025 рр., де автором досліджено теоретико-методичні та прикладні аспекти формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств і основні шляхи їх покращення.

Таким чином, одержані М.П. Лизаком в ході дослідження проблеми покращення фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств висновки і рекомендації є актуальними і відповідають потребам реальної існуючої ситуації у аграрному секторі економіки України та об'єктивній необхідності вирішення окреслених у дисертації проблем практичного розвитку аграрної та й усієї національної економіки країни.

Загальна оцінка змісту роботи.

Результати ознайомлення із змістом дисертації дозволяють вважати її завершеною науковою роботою, яка містить результати проведених наукових досліджень проблеми формування фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств та обґрунтовані на їх основі рекомендації виробництву щодо покращення цих результатів. Дисертація написана грамотною науковою мовою, логічно структурована, матеріал викладається послідовно і зрозуміло. Логіка структури дисертаційної роботи визначається її метою та послідовністю виконання завдань. Одержані в ході дослідження результати мають відповідний рівень наукової новизни і в цілому формують достатній рівень наукової новизни даної дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Низка поставлених і розв'язаних в дисертаційній роботі задач за переліком та змістом є достатньою для досягнення мети дослідження. Аналіз дисертації демонструє змістовний підхід автора до вирішення поставлених завдань, що систематизуються у мету дослідження. Наукові положення, що становлять наукову новизну дисертаційної роботи, висновки і рекомендації опираються на ґрунтовні дослідження, здійснені на основі аналізу наукових праць багатьох відомих вітчизняних учених-економістів та закордонних науковців, опрацювання великого масиву статистичних даних, результатів власних наукових досліджень, що свідчить про достатню міру їх обґрунтованості.

У дисертаційній роботі використано сучасні методи науково-аналітичного дослідження:

- загальнонаукові – теоретичного узагальнення, абстрактно-логічний, аналізу і синтезу, індукції і дедукції;

➤ специфічні методи - експертного опитування, статистичного аналізу (групування, порівняння середніх і відносних величин), системного проектування.

Використання цих методів дозволило автору зробити вагомий внесок у розвиток та розв'язання теоретичних і практичних засад формування необхідного рівня фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств, розробити і довести до практичного використання рекомендації щодо їх покращення. Зокрема автором запропоновано науково-методичний підхід до обґрунтування механізму формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств на агрегування його відповідних структурно-функціональних компонент; удосконалено розуміння сутнісних характеристик фінансово-економічних результатів діяльності підприємства а також методико-прикладні підходи до розробки інструментарію збільшення доходів сільськогосподарських підприємств та методичні підходи до здійснення аналізу фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств в частині їх доповнення комбінованими та інтегральними показниками а також методикою ідентифікації особливо проблемних аспектів витратомісткості продукції та ресурсівддачі, що в цілому формує достатній рівень наукової новизни дисертації. Зазначені моменти належним чином обґрунтовані в ході дослідження і мають належне теоретичне значення і практичну цінність.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів проведеного дослідження полягає у обґрунтуванні дисертантом теоретичних та методичних положень здійснення дослідження проблеми формування фінансово-економічних результатів і оцінки можливостей та ідентифікації основних шляхів покращення показників, що характеризують ці результати.

Практичне значення дисертації полягає у можливості використання теоретико-методичних і прикладних результатів дослідження проблеми формування фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств у практиці господарювання зазначених підприємств з метою підвищення ефективності її здійснення. Практична цінність одержаних результатів підтверджується відповідними документами про врахування цих результатів Журавенською громадою Львівської області, фермерськими господарствами «Ален» та «Кристал».

Повнота апробації результатів дослідження

Результати досліджень опубліковано у 14 наукових праць, а саме: 5 статей, з них 4 у фахових наукових виданнях України (у тому числі 4 внесені до реєстру міжнародних наукометричних баз даних), одна стаття у періодичних наукових виданнях держав Європейського Союзу, 9 тез опублікованих за результатами науково-практичних конференцій.

Одержані результати доповідались і одержали схвалення на двох всеукраїнських та семи міжнародних наукових та науково-практичних конференціях. Таким чином, рівень апробації та публікації одержаних результатів дослідження є достатнім.

Дотримання принципів академічної доброчесності

Порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі Лизака М.П. не виявлено. Дисертація містить посилання на джерела запозичень теоретичних положень, використаних інформаційних матеріалів.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційного дослідження.

При загальній позитивній оцінці даної дисертації, є підстави звернути увагу на наявність у ній окремих дискусійних моментів і зробити певні зауваження:

1. У підрозділі 1.1 дослідження здобувач навів результати власних досліджень щодо уточнення теоретичної сутності, обґрунтування концептуальних засад механізму формування, а також науково-методичних основ аналізу фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. Однак, у багатьох випадках, коли здобувач опирається на результати досліджень інших науковців, не наводиться авторське критичне бачення тих чи інших точок зору. Вони просто наводяться, як такі, що існують, і все.

2. У тексті дисертації простежуються певні загальновідомі твердження, або такі, що не мають значного сенсу, як от – «таким чином, прибуток є основною створення доданої вартості на підприємстві...»; «трансформацію прибутку у формування соціально-економічного ефекту...»; «трансформація прибутку підприємств в сегмент формування соціально-економічного ефекту»; «формування ... є ... процесом, котрий доцільно позиціонувати як ... базис»; «специфіка формування фінансово-економічних результатів діяльності

сільськогосподарських підприємств обумовлюється також у контексті ...»; «системною характеристикою механізму забезпечення прибутковості підприємств є імплементація мотиваційних стимулів...»; «рівень загальних витрат у загальних доходах...» і т. д.

3. Для аналізування фінансово-економічних результатів безпосередньо на мікрорівні було обрано 7 сільськогосподарських підприємств Львівської області. Здобувачеві доцільно було обґрунтувати методику здійснення такої вибірки, підтвердити її репрезентативність.

4. У тексті рукопису здобувач інколи надто «вільно», відповідно – недостатньо обґрунтовано оперує окремими термінами (рентабельність доходу, рентабельність фонду оплати праці і т. д.). Також, до прикладу, не зрозуміло в чому різниця між показниками «дохідність» та «рентабельність». Слід було або уніфікувати термінологію, або дати пояснення, що мається на увазі під тими чи іншими «специфічними» показниками, якими оперується в дослідженні.

5. Під час здійснення інтегральної оцінки фінансово-економічних результатів сільськогосподарських підприємств дисертант наголошує, що специфікою його методу є темпоральний підхід. Однак, не зрозуміло ні що мається під цим на увазі, ні те, в чому вагома специфічність і важливість саме такого підходу.

6. Напрацювання здобувача, викладені у підрозділі 3.1 дисертації, потребують додаткової аргументації, а також пояснення їх ув'язки з отриманими результатами аналізу, викладеними у розділі 2 дисертації.

Однак зазначені зауваження суттєво не знижують загальної позитивної оцінки отриманих наукових результатів і можуть бути предметом активної дискусії під час захисту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота М.П.Лизака «Фінансово-економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств і шляхи їх покращення» є завершеним самостійним дослідженням, спрямованим на розв'язання важливого народногосподарського завдання – підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств.

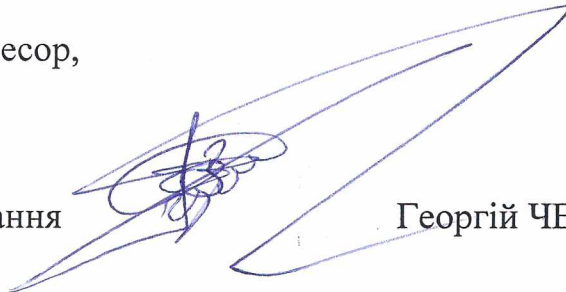
Отримані автором дисертаційного дослідження результати, висновки і пропозиції мають суттєве наукове значення у сфері поглиблення теоретичних основ формування фінансово-економічних результатів господарського функціонування сільськогосподарських підприємств і визначення основних

шляхів їх покращення. Дисертація написана діловою українською мовою з науковим стилем її викладу та використанням спеціальної термінології. Стилiстичне оформлення визначається достатньою логiчною яснiстю, точнiстю та високим теоретико-методичним рiвнем висвiтлення аналізованих питань.

За змістом, оформленням та апробацією основних положень дисертація М.П.Лизака «Фінансово-економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств і шляхи їх покращення» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року зі змінами і доповненнями, а її автор – Лизак Михайло Петрович – заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки
Львівського національного
університету природокористування

Георгій ЧЕРЕВКО

**ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ**

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ
Головний учений секретар
 Наталія СТОЙКО
14. 03 2023 р.

